

Welk effect heeft zes uur beeldscherm per dag op jongeren? Patti Valkenburg ordende twintig jaar wetenschappelijk onderzoek en verschaft helderheid. Mis gaat het slechts bij een kleine groep.

MARIEKE WESTERTERP BEELD AP / BEBETO MATTHEWS

Eindelijk helderheid bij digitale opvoeding

De ene keer blijkt uit onderzoek: kinderen worden wél gewelddadig van games. De andere keer beweert men met evenveel stelligheid het tegenovergestelde. Wat moet je nu geloven? Die en andere vragen over het media-gebruik van kinderen waren lastig te beantwoorden – totdat het boek *Schermgaande jeugd* van Patti Valkenburg verscheen. De hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam biedt voorlopige antwoorden op digitale opvoedvragen. De gelauwerde onderzoeker maakt de balans op van zo'n twintig jaar wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van media op jeugd. Allereerst door eerlijk te zijn over hoe stevig dat wetenschappelijk onderzoek is. Twintig jaar is een relatief korte tijd. En 'jeugd en media' betreft verschillende vakgebieden zoals psychiatrie, neurowetenschap en sociologie. De gevonden effecten mogen soms maar net significant genoemd worden. De ontwikkelingen gaan erg hard. In 1997 was vier procent van de kinderen online, vijf jaar later was dat 75 procent.

Toch is er wel wat aan de hand. De huidige jeugd zit gemiddeld zes uur per dag voor, achter of boven een scherm, zeven dagen per week. Dat is meer tijd dan ze op school doorbrengen. Vandaar dat het boek deze jeugd omschrijft als 'schermgaande jeugd' als variant op

Er is slechts een kleine groep jongens die gewelddadig wordt van games.

schoolgaande jeugd. 'Wilden we vroeger weten wat de schoolgaande jeugd leerde, nu vragen we ons af wat de schermgaande jeugd opsteekt van al die schermen.'

Het boek kent overzichtelijke hoofdstukken: verschillen tussen de jeugd

vroeger en nu, sexting (verspreiden van naaktfoto's van jezelf), babymarketing, gewelddadige games, wat sociale media doet met het geheugen, cyberpesten én de media-opvoeding. Daarbij blijkt dat beide 'kampen' vaak gelijk hebben. Ja, inderdaad de jeugd is veranderd. De

huidige generatie heeft meer zelfvertrouwen en is narcistischer en zelfbewuster dan vroeger. Toch is het niet zo dat kinderen vaker depressief zijn in de afgelopen dertig jaar. Wel worden ze er vaker voor behandeld.

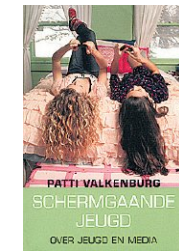
Ja, inderdaad, er is een kleine groep jongens die gewelddadig wordt of meer geweld acceptabel vindt door het spelen van games. Maar bij de overgrote meerderheid is dat niet zo. Kinderen zijn heel verschillend in hoeveel invloed de media krijgt in hun leven.

Ja, het sturen van blootfoto's komt voor. Ze doen zich ook mooier, stoerder en sexier voor. Maar onderzoek laat zien dat de meeste jongeren verstandig omgaan met internet. Ja, er zijn volwassenen die kinderen benaderen met bijbedoelingen. En jongeren ontmoeten wel vreemden, maar dat zijn vaak vrienden van vrienden. De kans op kindermisbruik door een bekende is nog altijd groter dan door een onbekende.

De kleine groep waarbij problemen ontstaan, is doorgaans zo'n vijf tot negen procent. Groot genoeg om er serieus naar te kijken, stelt Valkenburg. Daarmee krijgt de lezer misschien niet de duidelijkheid die hij uit gemakzucht wenst, maar het levert wel het juiste beeld op. Een licht bezorgde ouder is wellicht de beste ouder. De *bottomline* is dat kinderen en jongeren hun ouders

nodig hebben om grenzen te leren stellen. En dat lukt het best als ouders hun kinderen van jongs af aan duidelijke en uitgelegde regels meegeven en voorleven.

Schermgaande jeugd heeft een (populair-)wetenschappelijke insteek en is verrassend leesbaar. Toch is het geen makkelijke kost. Alles wordt keurig begrijpelijk uitgelegd, zoals de verschillende theorieën van media-beïnvloeding of opvoedingsstijlen. Maar de leercurve is wat stijl. Het noemen van de juiste wetenschappelijke termen hoort bij zo'n boek en de meeste worden uitgelegd of zijn uit de context af te leiden. Een enkele keer zal de digitale ouder toch even moeten googelen. ■

MEDIA

Schermgaande jeugd

PATTI M. VALKENBURG, UITGEVERIJ PROMOTHEUS BERT BAKKER, AMSTERDAM, 416 BLZ, € 22,95